Jaargang 116. Vrijdag, 23 October 1857. No. 127.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Grondbelasting.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* herinneren de Ingezetenen, dat bij de Wet van den 28sten Maart 1828 (*Staatsblad* no. 8), **tijdelijke vrijstelling van Grondbelasting of van verhooging van Grondbelasting** verleend wordt voor NIEUW GESTICHTE, gedeeltelijk VERNIEUWDE en VERGROOTTE of UITGEBREIDE GEBOUWEN; dat, in gevolge de Wet van den 24sten April 1848, de belanghebbenden, die op het genot van deze VRIJSTELLING aanspraak maken, verpligt zijn, van de STICHTINGEN, VERNIEUWINGEN, AAN- of BIJBOUWINGEN, in de termen van de Wet vallende, aangifte te doen binnen **zes maanden** nadat de Perceelen in gebruik gesteld zijn of voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken, bij gebreke waarvan de aanspraak op vrijstelling is vervallen; eindelijk, dat die aangifte moet geschieden aan het Bureau der Zetters op het Raadhuis, waar [illegible] van die aangifte verkrijgbaar [illegible]

GRONINGEN, 16 October 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De COMMISSIE uit het PROVINCIAAL GEREGTSHOF van *GRONINGEN* tot het **afnemen der EXAMINA** van degenen, die mogten verkiezen naar het **NOTARIS-AMBT** te dingen, zal te dien einde VACEREN in een der VERTREKKEN van het HOFGEBOUW, op **Donderdag den zesentwintigsten November eerstkomende**, en, zoo noodig, op daaraanvolgende dagen, telkens van af des voormiddags te *tien* uur.

De Adspiranten worden mitsdien uitgenoodigd, om de VERZOEKSCHRIFTEN en BIJLAGEN, vermeld in Art. 13 der Wet van den 9den Julij 1842, *Staatsblad* no. 20, op het Notaris-Ambt, vrachtvrij ter GRIFFIE van voormeld GEREGTSHOF in te leveren, vóór of uiterlijk op den **elfden November 1800 zevenenvijftig.**

GRONINGEN, 21 October 1857.

Uit naam der Commissie,
De Procureur-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Groningen:
R. H. EIJSSONIUS WICHERS.

RAADSVERGADERING,

Zaturdag den 24sten October 1857, 's voormiddags te 11 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

BRITSCH-INDIË.

De Indische bladen, waaruit de Londensche pers thans lange uittreksels bevat, deelen over het feitelijke van den toestand in Indië weinig of niets mede, dat niet reeds door den telegraaf bekend is. Zij behelzen echter vele bijzonderheden, welke, hoewel op zich zelve staande, voor eene juiste waardering van wat tegenwoordig in Indië voorvalt, niet onbelangrijk zijn.

Zoo wordt over het Mohamedaansche feest, 't welk den 24sten Augustus gevierd is, het volgende uit Calcutta geschreven:

» Wij hebben gedurende den ganschen loop van den Moharrem in de grootste ongerustheid geleefd. Dit is een gedachtenisfeest ter eere van *Hussan* en *Hoassein*, twee zonen van den profeet. De Mohamedaansche bevolking heeft, zoo als te verwachten was, niet nagelaten om dit jaar meer werk van dat feest te maken dan gewoonlijk. Eene onbeschrijfelijke drukte heerschte in alle wijken der inboorlingen. Processiën met banieren, lantaarnen en toortsen hebben van den morgen tot den avond de straten doorloopen. Men stelle zich daarbij eene dweepzieke menigte voor, dansende en schreeuwende bij het oorverdoovend geluid der tantams; mannen, vrouwen en kinderen, een waar Bedlam in optogt. Het gouvernement had alle maatregelen genomen, die voor de omstandigheden vereischt werden. Van den eenen kant heeft men den Europeanen vermaand niet het minste voorwendsel tot opstand te leveren. Aanplakbiljetten op de hoeken der straten noodigden de Europeanen uit, zich van de pagoden verwijderd te houden, en niets te doen wat de godsdienstige gevoelens der Indiërs kon kwetsen. Deze aanmaningen bleken niet overbodig te zijn, want het ontbreekt ons hier niet aan personen, welke van ongeduld branden om aan degenen, welke zij als geheime of openbare zamenzweerders beschouwen, eene bloedige les te geven. Van den anderen kant had de regering alles voorbereid om uitspattingen te voorkomen van den kant der inboorlingen. Alle eenigzins belangrijke punten waren door Engelsche troepen en vrijwilligers bezet. De kanonniers stonden bij hunne met schroot geladen stukken, en eene vreeselijke straf zou den muitelingen ten deel gevallen wezen, als zij eene beweging hadden durven ondernemen. Gelukkig dat alles goed afgeloopen is; er heeft noch twist noch botsing plaats gehad tusschen inboorlingen en Europeanen.

» Uit Patra, Dinapoor en andere plaatsen ontving ik brieven, die van dezelfde vrees, dezelfde maatregelen van voorzorg en dezelfde betrekkelijke rust gewagen.

» Gij weet reeds in Europa hoeveel gruwelen door de oproerlingen gepleegd zijn, en niets kan een denkbeeld geven van de afschuwelijke wreedheden, waaraan deze wilde horden zich schuldig hebben gemaakt. Maar, om de waarheid te spreken, onze Engelsche soldaten toonen zich al te geneigd om het vreeselijk voorbeeld te volgen, dat de Cipayers hun gegeven hebben. Ik zou eene lange lijst kunnen opmaken van die barbaarsche teregtstellingen, blindelings op schuldigen en onschuldigen uitgeoefend, teregtstellingen vergezeld van wreedheden, welke Christelijke soldaten onwaardig zijn. Te Sealkote, Fatteepoor, Allahabad, Patra, Dinapoor en voor Delhi wordt elken dag in massa opgehangen en gefusileerd. En bepaalt men zich alleen tot die teregtstellingen? Verre van daar, men volgt de muiters na en oefent zelfs wraak op de lijken, die men langs de wegen aan de boomen hangt. Geloofwaardige getuigen hebben mij verzekerd, dat zij de wegen op een afstand van verscheidene mijlen hebben afgelegd en aan elken boom een lijk zagen hangen. Te vergeefs trachtten eenige opper-officieren deze buitensporigheden te beletten. De soldaten bleken doof en vergaten in hunne woede zelfs de gehoorzaamheid jegens hunne aanvoerders. En men gelooye niet dat die teregtstellingen — beter zou zijn te zeggen slagtingen — slechts de muiters treffen, die met de wapenen in de hand gegrepen zijn. Rustige boeren worden dikwijls om een onvoorzigtig woord, om een enkel vermoeden het slagtoffer van deze droevige en onvoorzigtige wraaknemingen.

» Reeds laten de Europeanen stemmen hooren om een einde te maken aan die barbaarsche handelingen, welke de bevolking zonder nut verbitteren en de taak der generaals veel moeijelijker maken. Men hoopt dat sir *Colin Campbell* deze tuchtelooze soldaten in bedwang zal weten te houden en geene buitensporigheden meer zal gedoogen, welke onteerend voor de Engelsche uniform zijn."

(De gouverneur-generaal, lord *Canning*, heeft dan ook reeds instructiën afgekondigd, welke ten doel hebben om de maatregelen tot beteugeling der inboorlingen te regelen en te lenigen. Deze instructiën zijn in eenen geest van matiging gesteld, die waarschijnlijk niet overeenkomt met de opgewondenheid der gemoederen, zoo in het leger, als onder de bevolking; maar juist in dit opzigt zal men moeten erkennen, dat de gouverneur-generaal zich op eene voor hem hoogst vereerende wijze heeft verzet tegen woeste driften, en wij zijn dan ook overtuigd, dat er in Europa slechts éene stem zal worden gevonden om zijne handelwijze te prijzen.)

Nog ontleenen wij aan eene correspondentie uit Bombay van den 17den Sept., de volgende bijzonderheden: » Eenige onbeduidende gevallen van insubordinatie uitgezonderd, is hier alles rustig; de versterkingen komen aan en wij zijn op dit oogenblik goedsmoeds; doch de Engelschen zien de toekomst met zorg te gemoet. Al is het dat de opstand gedempt wordt, kan deze zulke diepe indrukken bij het volk achterlaten, dat het eens weder op grooter schaal en nog beter georganiseerd, aan het muiten slaat. De Engelschen zijn verscheidene maanden in toom gehouden; een feit dat van veel beteekenis is, en wegens den grooten afstand tusschen Oost-Indië en Engeland, zullen de zaamgezworenen steeds tijd genoeg hebben. Men verlangt hier dringend naar de doorgraving der landengte van Suez; alleen tegen dien prijs kan de toekomst van Indië worden gekocht, en daar men weet, hoe gunstig dit plan in Frankrijk en Engeland is opgenomen, twijfelt men er niet aan, of [illegible] van lord *Palmerston* zal spoedig wijken voor den drang der openbare meening en de behoeften des tijds.

» De jongste berigten uit Delhi, hier ontvangen, loopen tot den 30sten Augustus. Het is zeker dat de Britsche generaal alle aanbiedingen tot overgaaf der stad van de hand zal slaan, zoolang deze van voorwaarden vergezeld is, want anders te handelen zou onvergeeflijk wezen en ons zeer duur te staan kunnen komen. Men weet hoe weinig men zich op het woord en de goede trouw der opstandelingen kan verlaten. De worsteling op leven of dood aangevangen, moet eindigen met de algeheele nederlaag der muiters of der onzen; wij gelooven het eerste."

Zeer veel belangstelling wekt een bijzondere brief uit Bombay van den 15den Sept., welke in het officiële Fransche dagblad is opgenomen en welke niet zoo gunstig luidt als de laatstelijk in Engeland bekend gemaakte berigten over den Indischen opstand. Daarin komt onder anderen voor, dat er onder de inlandsche troepen in dat presidentschap wel geene nieuwe onlusten waren uitgebroken, maar dat zij steeds zeer slecht gezind waren en hunne ontwapening met spoed werd voortgezet. — In Madras was het rustig; doch men was zeer bevreesd dat de landstreek Dekkan afvallig zou worden. — De Indische Compagnie had last gegeven tot den aankoop van 17,000 kameelen en 9000 olifanten, 't welk als een blijk werd beschouwd, dat zij voorzag, dat de strijd van zeer langen duur zou zijn.

Een dagblad deelt bijzonderheden aangaande het in de lucht springen van het kruidmagazijn te Goudpore mede, hetwelk in den nacht van den 10den Augustus door het bliksemvuur in brand was geraakt. Dat magazijn was in een fort gevestigd, hetwelk den rajah toebehoorde en op eene hoogte lag. De schok was zoo hevig, dat de muren van het fort, een tempel en vier zware deuren in duizende stukken door de lucht verspreid en bijna vijfhonderd huizen vernield werden. Reeds waren meer dan duizend lijken van onder de puinhoopen weggehaald. Steenen van het fort zijn op een afstand van vier mijlen gevonden en een granietblok dat nog verder geslingerd was, heeft een huis vernield en drie menschen gedood. Op zes mijlen afstands trilden de huizen.

— De generale staf van het leger in Indië is thans aldus zamengesteld:

Het leger van Bengalen: Generalissimus: sir *Colin Campbell*. Chef van den staf: generaal-majoor *Mansfield*. Luitenant-generaals: *Beresford*, van Madras; *T. Ashburnham*, van China. Generaal-majoors: *Windham*, *Havelock*, sir *Garret Cotton*. Opperbevelhebber der artillerie: *Dupuis*. Een generaal-majoor der kavallerie moet nog worden benoemd. Adjudant-generaal: *W. L. Pakenham*. Generaal-kwartiermeester: overste *Wetherell*.

Het leger van Madras: Opperbevelhebber sir *Patrick Grant*, generaal-majoor: *Craigie*.

Het leger van Bombay: Opperbevelhebber: sir *H. Somerset*, generaal majoor: sir *Hugh Rose*. De generaal-majoor *van Strahbenzee*, van het leger van Bombay, is opper-bevelhebber te Hong-Kong gebleven.

TURKIJE.

De divan van Moldavië heeft den 20sten dezer met bijna eenparige stemmen tot de vereeniging der Donauvorstendommen als een zelfstandigen staat besloten, overeenkomstig de tractaten met de Porte, wier regten erkend zijn. Verder heeft de divan goedgekeurd dat de vereeniging der beide vorstendommen onder een prins van eene dynastie uit westelijk Europa zoude plaats hebben, met een vertegenwoordigenden regeringsvorm en erkenning van 's lands onzijdigheid door de mogendheden.

— Volgens berigten uit Weenen, verkeert Moldavië tegenwoordig in eene algemeene regeringloosheid. De eerlijke lieden beginnen zich van de regering te verwijderen, zoo als bij voorbeeld de minister van eeredienst *Stourdza*, die bij den stedehouder zijn ontslag heeft ingediend. Vorst *Vogorides* luistert nu meer naar de inblazingen en raadgevingen der agenten van Frankrijk en Rusland. Hij handelt alsof de Porte, Groot-Brittanje en Oostenrijk niet meer bestonden. Hij gelooft het best voor zijne eigene toekomst te zorgen wanneer hij de Fransche staatkunde in Moldavië ondersteunt. Hij verkondigt luide » dat hij thans sterker is dan ooit."

— Zooals reeds bij herhaling is gezegd, waren het de Mohamedanen die in Britsch-Indië de fakkel des opstands hebben ontstoken. Dit feit geeft aan de *N. Preuss. Zt.* stof tot een interessant artikel over de beweging die tegenwoordig onder de navolgers van Mohamed wordt waargenomen. » Niet in Indië alleen, zoo lezen wij daar, grijpt het Mohamedanisme naar de wapenen. Wij gelooven goed onderrigt te zijn, wanneer wij er opmerkzaam op maken, dat in alle steden van den Levant de handel met wapens van allerlei aard bloeit als nimmer te voren. In alle steden van Klein-Azië, Syrië en Egypte merken de Europeanen en Christenen op, dat de Muselman aan niets ijveriger denkt, dan om zich van wapens te voorzien. Luik en Birmingham maken de beste zaken.

» Op alle plaatsen waar Christenen te midden eener overwegend Mohamedaansche bevolking leven, heerscht eene gedrukte stemming. Hetgeen in Calcutta onder de oogen van den gouverneur-generaal voorvalt, dat bespeuren de Europesche consuls ook in Smyrna, Acre, Alexandrië, enz. Zelfs de vreedzaamste Oosterlingen die de wapens reeds ontwend waren, koopen revolvers. Even zoo min als de Engelschman te Mirut op den avond vóór het uitbreken van den opstand een antwoord op zijne vragen zou hebben bekomen, even weinig zegt de Turk, de Syriër of Egyptenaar, wat hem eigenlijk tot het aankoopen van wapenen thans juist beweegt.

» Europa vergist zich, wanneer het gelooft dat het door de hulp die de verbondene Westersche mogendheden aan de Halve Maan tegen het Grieksche kruis hebben verleend, daar dank heeft ingeoogst. In tegendeel, niet alleen heeft hetgeen gedurende den oorlog, maar ook wat na dien tijd is gebeurd, den haat tegen de Christenen in het geheele Oosten doen ontbranden als nooit te voren. Met verkropte woede ziet de Oosterling op de gebeurtenissen in Konstantinopel; de Moskoviter was gehaat, de Engelschman, de Franschman — de Christen is het tegenwoordig.

» Nooit was de Christen meer veracht en aan meer vervolging blootgesteld dan sedert de beschaafde Christenmogendheden zich tot beschermers van het Mohamedanisme hebben opgeworpen. De terugzetting en vernedering, met welke de Turksche troepen door de bondgenooten werden behandeld, is niet vergeten en heeft een scherpe angel in het gemoed der » geloovigen" achtergelaten. Over de hulp hebben zij zich niet verheugd, en de gevolgen en voorwaarden van die hulp schijnen hun toe eene bedreiging te zijn tegen de leer van den Profeet, tegen de vierhonderdjarige heerschappij van den Islam aan den Bosporus.

» Kortom, de oorlog der Westersche mogendheden tegen Rusland heeft in het Oosten een vruchtbaar zaad doen ontkiemen. Reizigers en brieven schilderen den toestand daar als geheel onhoudbaar, die tot de eene of andere beslissing moet komen."

In verband met dit artikel, moeten wij nog de aandacht vestigen op een betoog van den letterkundige *John Lemoine*, in de *Revue des deux Mondes*, die gelooft dat het Christendom genoodzaakt zal wezen om over korter of langer tijd zich een weg te banen over den Islam. » Van de poorten van Konstantinopel — zegt deze schrijver — tot aan die van Delhi verstaan zich de Mohamedanen reeds, en zullen zich steeds meer en meer verstaan. De kampstrijd van Engeland in Indië is slechts een begin der reeks van kampstrijden van den Islam door het gansche Oosten tot aan de poorten van Konstantinopel, en tot die der Fransche heerschappij in Algiers. Europesche taktiek, Europesche kunde, Europeesch verstand zullen, overal waar zij gelden kunnen, den diep gedemoraliseerden Islam meester worden; maar daarmede is slechts een begin van zaken gemaakt. Want deze op den hoogsten trots van het menschelijk bewustzijn gegronde Islam kan slechts door het grondbeginsel van het Evangelie overwonnen worden. Hij weet het, en daarom zal hij nog lang zijne laatste kracht inspannen tot den kampstrijd tegen dat gehate Evangelie. De Christenen moeten òf in het Oosten Mohamedanen worden om den Islam te beheerschen, òf zij moeten als Christenen zich handhaven om hem allengs zijne posten te ontwringen."

— Te Tripoli hebben ongeregeldheden plaats gehad. De pacha heeft terstond maatregelen genomen om die te onderdrukken, maar een groot deel der omstreken van de stad is uitgeplunderd.

— De bey van Tunis gaat voort met de verwezentlijking der noodzakelijkste hervormingen. Zoo is thans aan de Israëlieten voorgeschreven hunne eigenaardige kleederdragt, waardoor het verschil van afkomst en godsdienst als aanschouwelijk gemaakt werd, af te leggen. Ook zal er eerlang een officiëel dagblad worden opgerigt, waardoor de regering hare handelingen en besluiten ter kennis der ingezetenen wil brengen.

ITALIË.

Men schrijft uit Napels dat de Vesuvius meer en meer een ontzagwekkend schouwspel aanbiedt. Alle vreemdelingen beklimmen den berg om de lava te zien vloeijen. De prins van Oranje heeft mede den berg bestegen, in gezelschap van onderscheidene gidsen, die hem voor de gevaarlijke plaatsen waarschuwden. De prins heeft aan den groot-admiraal graaf *Paquilla* een schitterend diner aan boord van de *Groningen* gegeven.

Bij zijn bezoek op het eiland Sicilië heeft de prins ook bezocht de op een uur afstands buiten de hoofdstad Palermo gelegene kerk van Moreal, waarvan wijlen de Russische Keizer *Nicolaas*, tijdens zijn bezoek in 1846, zeide, dat wanneer men deze kerk aanschouwd had, men geene andere meer behoefde te zien. Het gewelf en de muren van dit luisterrijke kerkgebouw bestaan geheel uit mozaïk; terwijl zijn verdere rijkdom alle beschrijving te boven gaat. De abt van het klooster, waartoe deze kerk behoort, deed met de geestelijken der kerk al het mogelijke om den prins het merkwaardige, niet alleen van de kerk, maar ook van het klooster, 't welk eene bibliotheek met hoogst zeldzame, overoude manuscripten bevat, aan te toonen.

Daarna reed Z. K. H. naar het Capucijner-klooster, dat mede in allen deele het bezoek waardig is; vervolgens werden de catacomben bezocht, waar niet enkel de plegtige stilte en een tal van zinnebeelden den bezoeker herinneren, dat hij zich in het gebied der dooden bevindt, maar waar dit ook op eene nog veel aanschouwelijker wijze wordt verkondigd: immers niet minder dan 16,000 mummiën staan daar in rijen geschaard of liggen er ten toon gesteld. Na deze sombere verblijven vaarwel gezegd te hebben, bezocht de prins nog een zeer oud Saraceensch slot, Cisa genaamd, waarvan de overblijfselen getuigen dat het in der tijd allerprachtigst moet zijn geweest.

— Uit Rome wordt gemeld, de de kardinaal *Antonelli*, om aan de mogendheden te toonen, dat bij niet ongeneigd is om hervormingen in te voeren, eene commissie heeft benoemd tot reorganisatie van het pauselijke leger, — het ontwerpen van een nieuw wetboek van koophandel heeft bevolen, en ook veranderingen wil brengen in het strafwetboek. De kardinaal moet dit als het middel beschouwen om zijne portefeuille te behouden.

— De *Gazz. Piemontese* meldt, dat bij kon. besluit van den 6den dezer het bekende werk Bijbelsche geschiedenis voor kinderen, van den voor eenige jaren in hoogen ouderdom te Augsburg overleden domheer *C. von Schmid*, als leesboek in al de lagere scholen van het Sardinische koningrijk wordt voorgeschreven.

PORTUGAL.

Men heeft berigten uit Lissabon van den 11den dezer ontvangen. De koortsziekte heerschte er nog, en stremde de handelszaken; het jongste van de rapporten, welke dagelijks omtrent den stand der ziekte werden uitgegeven, vermeldde 202 ziektegevallen, 47 overledenen en 75 herstelden. De boosaardigheid der ziekte was minder, en het aantal genezingen in verhouding tot de sterfte grooter geworden.

Evenwel was de bevolking misnoegd wegens de door het gouvernement in het belang der algemeene gezondheid genomene maatregelen; er werden vele diefstallen gepleegd, en er bestond zelfs vrees voor eenen opstand, weshalve de gewapende magt in de benedenstad en in de nabijheid van het kantoor der inkomende regten versterkt was.

DUITSCHLAND.

De toestand van den Koning *Frederik Wilhelm* van Pruissen wekt voor het tegenwoordige weinig of geene bekommering meer. Daar het intusschen te voorzien is dat de Koning, ook wanneer zijne herstelling volkomen wordt, zich nog in geruimen tijd niet met regeringszaken zal kunnen bezig houden, mogelijk ook wel, op raad zijner artsen, de eene af andere plaats van het zuidelijk Europa langdurig bezoeken zal, bestaat het voornemen om het opperbeheer dier zaken tijdelijk zijnen broeder, den prins van Pruissen, op te dragen. De oorkonde dienaangaande is reeds sedert verscheidene dagen in handen der Koningin, maar tot hiertoe heeft de gelegenheid zich nog niet opgedaan om die Z. M. ter onderteekening voor te leggen. Het spoedig nemen van zoodanigen maatregel is zeer wenschelijk, dewijl bij verschillende departementen van bestuur reeds eene stremming in de werkzaamheden ontstaan is.

— In Leipzig is thans eene vergadering bijeen van boekhandelaars uit geheel Duitschland, om eene algemeene Duitsche strafwet op den nadruk te verkrijgen.

— De gedenkdag van den slag bij Leipzig (den 18den Oct.) is in onderscheidene staten van Duitschland ditmaal met grootere deelneming dan in den laatsten tijd gevierd. Men schrijft dit voornamelijk toe aan de instelling der St. Helena-medaille in Frankrijk.

— Te Frankfort heeft er in den nacht van den 14den op den 15den dezer eene hevige ontploffing van buskruid plaats gehad bij den vuurwerkmaker *Schunk*, in eene der sterkst bevolkte wijken der stad. In een oogwenk stond het geheele huis in vlam, en spoedig daarop was het een puinhoop. Genoemd huis werd bewoond door 22 personen, waaronder 14 arbeiders; slechts weinige hunner bleven ongedeerd, 11 zijn zwaar gewond naar het gasthuis gebragt, maar men hoopt er eenigen in het leven te zullen behouden. De lijken van 7 personen zijn onder de puinhoopen gevonden: dat van *Schunk*, van drie zijner kinderen en van twee werklieden. De vrouw van *Schunk* en zijne oudste dochter waren, terwijl hunne kleederen in vlam stonden, nog ontkomen, maar de dochter zal waarschijnlijk aan hare wonden bezwijken. Bij de blussching had er nog eene tweede ontploffing plaats, maar gelukkig heeft daardoor niemand letsel gekregen.

— De herfst-feestdagen te Frankfort zijn den 18den geëindigd door eene bloedige vechtpartij onder de soldaten van de onderscheidene gedeelten der bezetting. Het gevecht begon tusschen Pruissen en Beijeren, waarbij zich weldra anderen voegden. Er zijn vele militairen gewond; een Pruissisch kapitein, die tot rust aanmaande, bekwam twee wonden. Er zijn vele militairen door sterke patrouilles gearresteerd. Des avonds te 9 uur was de rust hersteld.

— Het onlangs verschenen werk van *Heinrich v. Gagern: Das Leben des Generals Friedrich v. Gagern*, wordt met de levendigste belangstelling gelezen. Dit is bijzonder het geval met het hoofdstuk tot opschrift hebbende: *die Belgische Revolution*, dat vele belangrijke ophelderingen behelst nopens de eigenlijke beweeggronden en den gang dier revolutie, alsmede over den toenmaligen veldtogt der Nederlanders tegen de Belgen, aan welken de generaal *v. Gagern* als chef van den Nederlandschen staf, deel heeft genomen. Dit hoofdstuk verspreidt veel licht over de personen welke in die omwenteling de voornaamste rol gespeeld hebben.

— De landdrost van Aurich heeft het volgend schrijven van den Koning *George* van Hannover bekend gemaakt: » Op mijne reis, die ik dit jaar naar Norderney heb gedaan, ben ik door streken van mijne lieve provincie Oostfriesland gekomen, die ik tot nu toe niet zoo gelukkig was te kunnen bezoeken, en die door hare vruchtbaarheid tot de meest gezegende en door hare scheepvaart en handel tot de meest gewigtige van mijn geheel koningrijk behooren. Het is mij eene groote vreugde, deze door mijne persoonlijke aanwezigheid te hebben leeren kennen, en de openlijke en hartelijke blijken van liefde en gehechtheid, welke de trouwe bewoners voor mij en mijn koninklijk huis aan den dag legden, toen ik met mijne Koningin en mijne geliefde kinderen door hen werd verwelkomd, hebben zulk een levendigen en onuitwischbaren indruk op mij achtergelaten, dat het mij eene behoefte mijns harten is, hun mijnen warmen dank daarvoor te betuigen."

— Volgens uittreksels uit de officiële statistiek van Weenen, blijkt onder anderen, dat de bevolking dezer stad thans op 579,457 zielen kan gesteld worden, zoodat Weenen de vierde groote stad van Europa is, na Londen met 2,646,000, Parijs met 1,174,346 en Konstantinopel met 786,990 inwoners, terwijl Petersburg slechts 532,241 inwoners telt.

DENEMARKEN.

Blijkens eene telegrafische dépêche, is de rijksraad tegen den 14den Januarij bijeengeroepen. De regering zal alsdan aan dat ligchaam de kwestie der Duitsch-Deensche hertogdommen onderwerpen. Meer zegt de telegraaf niet. Het is dus vooralsnog onmogelijk te zeggen, of de Deensche regering voornemens is alleen vertrouwelijke mededeelingen te doen, die het standpunt der onderhandelingen en der gewisselde nota's aanwijzen, dan wel of de regering trachten zal door eene toenadering de geschillen uit den weg te ruimen.

GROOT-BRITTANJE.

Te Londen is het gerucht in omloop dat de generaal *Havelock*, ter belooning voor de gewigtige diensten, in den tegenwoordigen strijd tegen de Indische opstandelingen bewezen, tot de waardigheid van pair verheven zal worden. Indien dit gerucht zich bevestigt, dan is deze verheffing te opmerkelijker, omdat de generaal niet tot de Engelsche aristocratie en buitendien ook niet tot de heerschende godsdienst behoort.

— Lord *Ellenborough* heeft een brief aan het genootschap van landbouw te Winchcomb gerigt, in welken hij zegt geen ander heil voor Engeland dan in Indië te zien, en geene andere mogelijke beveiliging voor Engeland dan in eene ontzaggelijke vermeerdering der gewapende magt. Volgens de zienswijze van zijne lordschap, is de vernedering van Groot-Brittanje zeker, wanneer de land-edellieden en de pachters niet even ijverig tot het leveren van recruten als tot het zenden van kiezers werkzaam zijn, en zal de schande van het Land in Indië, zeer spoedig door een inval in Engeland door de mogendheden van het vasteland opgevolgd worden, die, zegt hij, » altijd op den oorlog voorbereid zijn, beleedigd als zij zich door den Britschen trots gevoelen, vol wraakzucht ter oorzake van Engelands vroegere zegepralen en begeerig naar zijne tegenwoordige schatten."

— De *Times* vestigt de aandacht op den jegens Engeland vijandigen toon, waarop sommige buitenlandsche dagbladen over den Indischen opstand spreken. » Terwijl de bevolking van Engeland (dus leest men onder anderen in dat blad) den voorspoed of den tegenspoed van hare naburen met eene waardige bedaardheid kan aanzien, en zich wel zou wachten van zich verheugd te betoonen over de moeijelijkheden, waarmede zij tijdelijk te kampen hebben, vindt men dagbladen op het vasteland, die hunne vreugde over het vermoorden van onze officieren en over de in Indië heerschende regeringloosheid niet zoeken te verbergen. Maar nimmer gevoelen wij Engelschen de zedelijke meerderheid van ons volk sterker, dan wanneer wij zien, tot welke laagheden onze buitenlandsche mededingers vervallen om de jaloerschheid, welke onze voorspoed hun inboezemt, aan den dag te leggen. — Ieder redelijk mensch begrijpt, dat de woorden » menschlievendheid" en » christendom", waarmede sommige buitenlandsche bladen tegen ons schermen, slechts voorwendsels zijn. De Fransche dagbladschrijvers, die ons aanvallen, weten zeer goed, dat ons gouvernement in hooge mate verlicht en menschelijk geweest is: dat Indië aan ons verschuldigd is alles wat het is en wat het zal zijn. — Jaloerschheid is de bron, waaruit al die blijken van vreugde over de moeijelijkheden, waarmede wij nu te kampen hebben, en al die uitvallen over onze onmenschelijkheid en ongodsdienstigheid voortvloeijen, en over weinige weken zal diezelfde hartstogt zich in eene kwalijk verborgene verbittering over de herstelling van ons gezag openbaren."

— Laatstleden Zaturdag is de groote tentoonstelling van kunstvoortbrengselen te Manchester gesloten. Het aantal der bezoekers heeft in het geheel 1,335,000 bedragen, en men berekent dat, na aftrek van alle kosten, voor *f* 120,000 in de kas der besturende commissie zal overblijven. De waarde der kunstschatten die aldaar waren bijeengebragt, was voor de ontzettend groote som van £ 5,980,000 (bijna 72 millioen gulden) verzekerd.

— De regering van Siam in Achter-Indië, die in den laatsten tijd door het sluiten van handelstractaten met Engeland en Frankrijk zich tot meerdere toenadering met het beschaafd Europa heeft geneigd betoond, heeft nu en buitengewoon gezantschap naar Europa afgezonden, bestaande uit drie gezanten en den aangenomen zoon van eenen der twee Koningen van Siam, benevens eenen talrijken staf. Het is den 8sten dezer aan boord van een schip van de Britsche marine van Alexandrië op Malta aangekomen, en aldaar door de overheden met veel onderscheiding ontvangen; den 10den zou het zich van dat eiland regtstreeks naar Londen begeven.

Deze gezanten zijn allen Bhuddisten en mogen diensvolgens geen ossen- of schapenvleesch eten, noch melk, kaas, boter of eenig ander product van ossen of koeijen gebruiken. Varkensvet is het eenige vet, dat zij bij de bereiding hunner spijzen mogen gebruiken. Overigens zijn zij liefhebbers van wild, hoenders, varkensvleesch en kerry, hoe heeter hoe liever, bij elk maal. Zij drinken in matige hoeveelheid brandewijn, gewonen wijn, champagne; maar hun geliefkoosde drank is thee, dien zij den ganschen dag zonder melk gebruiken. Banket of andere zoete waar raken zij niet aan. Acht van de voornaamste leden des gezantschaps eten gezamenlijk, de andere, uitgenomen de bedienden, hebben eene afzonderlijke tafel en betoonen hoogen eerbied en hulde telkenmale wanneer zij een der acht hoogeren aanspreken. Zij zorgen uitermate voor reinheid en baden zich iederen dag. Hunne tanden zijn zwart, ten gevolge van het gebruik maken der betelnoot. Zij zijn overvloedig voorzien van Europesche benoodigdheden. Aan boord van het stoomschip, hetwelk hen naar Engeland voert bevinden zich prachtige geschenken voor Koningin *Victoria*, met name twee kroonen, een dames rijzadel, versierd met diamanten, robijnen en andere kostbare steenen, speren met gouden hoofden, enz. Voor eigen gebruik zijn zij voorzien van 50,000 £ in dollars, behalve nog van baren goud, zoodat zij onbekrompen kunnen leven gedurende hun verblijf hier te lande. Hunne kleeding is ongemeen schitterend, bestaande in eene rijke tunica met gouden ceintuur, die met eene gesp van diamanten en robijnen wordt gesloten, wijde pantalons en kleine, rijk opgesmukte mutsjes voltooijen het geheel. Hun gelaat is volkomen Chineesch en zij gelijken sprekend op de knikkebollende figuren in onze galanteriewinkels.

FRANKRIJK.

Men schrijft uit Compiègne aan den *Moniteur*, dat de Keizer en de Keizerin Dingsdag de burgerlijke en militaire autoriteiten ten gehoore hebben ontvangen. De oude militairen van het keizerrijk, die met de medaille van St. Helena versierd zijn, hebben mede de eer gehad om aan HH. MM. te worden voorgesteld.

— De monniken van het klooster van het heilige graf hebben den Keizer in een brief bedankt voor het aan hen toezenden van zijn portret. Dit stuk is in de groote zittingzaal van het kapittel opgehangen en wel tegenover dat van de H. *Lodewijk*, met de woorden er onder: » *Napoleon III*, beschermer der Katholijke bevolking."

— De raad van bestuur der bank van Frankrijk heeft in hare vergadering van Dingsdag besloten om het disconto tot 7½ pCt. te verhoogen.

— Ten gevolge van een onlangs in Engeland van regeringswege gedaan onderzoek naar de oorzaken en de uitwerkselen der veelvuldige aanzeilingen van schepen op zee, heeft het bestuur der Britsche marine dezer dagen een zeker aantal maatregelen vastgesteld met het doel om die ongelukken te verhoeden en om de regelen op de verantwoordelijkheid der scheepsbevelhebbers daardoor de verbeteren. Deze besluiten der admiraliteit zijn van harentwege aan de regeringen der zeevarende natiën medegedeeld, met uitnoodiging om zich onderling zoo veel mogelijk te verstaan ten einde dit gewigtige punt der zeepolitie door eenparige en algemeen geldige bepalingen geregeld worde. Het Fransche ministerie van marine en koloniën betoont zich zeer geneigd om met Engeland dien goeden weg in te slaan. Het plan der Britsche admiraliteit is thans bij het raadgevend collegie voor het materiëel der keizerlijke marine in onderzoek.

— De Londensche *Daily News* is in beslag genomen, wegens een artikel over het proces van den graaf *Migeon*, welke afgevaardigde, tegen den zin der regering gekozen, beschuldigd wordt, kwade praktijken te hebben aangewend, om zijne herkiezing te bewerken.

De beroemde advokaat *Jules Favres* heeft aan dit proces, door de regering aangevangen, eene wending gegeven, welke deze niet had vermoed, zoodat het openbaar ministerie gaarne de aanklagt zou intrekken, indien dit niet reeds te laat was. Het blijkt dat de verkiezingen in den Elzas veel overeenkomst hebben gehad met die van Moldavië, onder vorst *Vogorides*.

— Het in de vorige week uitgevaardigde besluit waarbij het *collège de France* onder het onmiddelijk gezag der regering is gesteld, heeft de studenten weder vijandig gestemd tegen de keizerlijkgezinde hoogleeraren. Professor *Nisard*, die in het vorige jaar het meest den toorn der studenten heeft ondervonden, waagt het niet zich in het nu beginnende leerjaar op nieuw aan de ketelmuzijk zijner toehoorders bloot te stellen. Hij moet zijn ontslag hebben aangevraagd en zal, naar men meent, tot directeur der normaalschool benoemd worden.

— De ultramontaansche partij heeft eene nieuwe nederlaag geleden te Parijs, die tot een bewijs kan strekken van de weinige sympathie die zij daar nog vindt. De ultramontanen hadden reeds voor eenigen tijd het voornemen opgevat om in de hoofdstad van Frankrijk eene gedenkzuil op te rigten voor de afkondiging van het leerstuk der Onbevlekte Ontvangenis, naar het model van het op het Spaansche plein te Rome geplaatste monument; de daartoe noodige kosten zouden uit eene inschrijving te Parijs gevonden worden. Maar aangezien de ontwerpers vreesden hiervoor niet de vereischte toestemming der regering of althans niet den noodigen stadsgrond te zullen bekomen, hebben zij van hun voornemen afgezien, en besloten eene kerk te bouwen ter herinnering aan genoemde afkondiging. Het prospectus voor de inschrijving werd in dien geest opgesteld, en daarin werd gezegd, dat op de frontespies dier aan de onbevlekte Maagd gewijde kerk een zeer groot basrelief zou worden geplaatst, voorstellende Paus *Pius IX*, *alleen* het leerstuk der Onbevlekte Ontvangenis afkondigende.

Eene commissie van vrome leeken begon hare werkzaamheden. Maar had men aan de regering de magtiging niet durven vragen om eene gedenkzuil op te rigten, omdat men zeker was van eene weigering, het was moeijelijk aan het bouwen eener kerk te denken, zonder de toestemming van den kardinaal-aartsbisschop van Parijs. Er werd derhalve besloten aan dien prelaat het ontwerp voor te leggen. Het antwoord van den heer *Morlot* was zeer kort en krachtig: hij zeide, *dat men hem nooit meer over die zaak moest spreken.*

De haat en wrok van de ultramontaansche partij tegen den eerwaarden kardinaal is begrijpelijk; hij echter, steunende op zijn regt en zijne magt, trotseert alles. Hij komt er openlijk voor uit, dat hij de gansche secte van den *Univers* tot vijanden heeft, doch hij legt er weinig vrees voor aan den dag. » Zoo is dan," schrijft een dagbladcorrespondent, » door de Voorzienigheid aan de kerk van Frankrijk een bolwerk verzekerd tegen de aanmatigingen en aanrandingen dier secte. Al had de kardinaal geen andere dienst aan de kerk van Frankrijk bewezen, zal zijn naam hem overleven en in de geschiedenis in eerbiedig aandenken blijven."

— Van het eiland Madagascar is het berigt ontvangen, dat Koningin *Ranavalo* bij besluit van den 25sten Aug. de verbanning van alle Engelschen en Franschen uit hare staten, benevens de verbeurdverklaring hunner goederen bevolen heeft. Zij beschuldigde hen namelijk — volgens den *Pays* echter ten onregte — dat zij hare regering wilden omverwerpen, om haren zoon, prins *Rakutu*, op den troon te plaatsen.

BELGIË.

De *Moniteur* bevat een hem toegezonden artikel dat zeer belangrijk is. Het heeft ten doel het land te waarschuwen tegen zekere geruchten die men sedert eenigen tijd tracht te verspreiden, zoo in de provinciën als in de hoofdstad, en die, daar zij aanhouden, ten laatste de openbare meening zouden kunnen aan het wankelen brengen. Het regeringsblad logenstraft achtereenvolgens: 1) het gerucht, volgens hetwelk de regering zonder troonrede de wetgevende zitting van 1857—1858 zou openen; — de regering heeft nooit aan dien maatregel gedacht, waartoe overigens geen grond bestaat; 2) de beweerde hervatting van de beraadslaging over het wetsontwerp op de liefdadigheid; — integendeel, getrouw aan hare verbintenissen, zal de regering, onmiddellijk na de debatten over het adres van antwoord op de troonrede, de verdaging van dat wetsontwerp aan de kamer voorstellen; 3) de beweerde versterking van het leger; — de zaak is deze, zegt de *Moniteur*: men heeft alléén onder de wapenen geroepen de milicien die noodig zijn voor de dienst der bezettingen, nadat vooraf ten behoeve van de werkzaamheden voor den oogst aan een groot aantal miliciens verlof was verleend, waartoe thans geen grond meer bestaat; het cijfer der manschappen onder de wapens is nog meer dan 6000 man minder dan het bij de begrooting bepaalde effectief; 4) eene vergadering werd verwacht van den staat van gezondheidstoestand werkelijk nooit beter is geweest.

Deze regelen in den *Moniteur* schijnen minder ten doel te hebben het land gerust te stellen dan wel om van invloed te zijn op de gemeenteverkiezingen, waartoe den 27sten dezer moet worden overgegaan. Het artikel is eene soort van ministerieël manifest, strekkende om aan de kiezers te bewijzen dat de regering getrouw zal blijven aan de politiek van gematigdheid en verzoening.

Men voorspelt echter dat deze poging tot verzoening en toenadering ten eenemale schipbreuk zal lijden, omdat de clericale partij daarvan niets wil weten en niet eer rusten zal, voordat zij het geheele raderwerk des bestuurs uitsluitend in haren geest heeft geleid.

De verbittering heeft haar toppunt bereikt. De liberale partij heeft zich tegenover de houding harer tegenstanders tot de worsteling voorbereid, die den 27sten dezer maand bij de vernieuwing van de helft der leden van de gemeenteraden, zal worden gestreden.

Men kan het onmogelijk ontkennen: de gesteldheid, waarin het land zich bevindt, heeft eene zeer ernstige zijde; de agitatie is in de hoofdstad bijna algemeen en vrij groot, en velen zien de zitting der wetgevende kamers, die in het begin der volgende maand geopend worden, niet zonder bezorgdheid te gemoet.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Dingsdag den 20sten October.

Zijn ingekomen de navolgende wets-ontwerpen: een tot wijziging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1857; een tot goedkeuring eener overeenkomst gesloten tusschen den Staat en de provincie Utrecht, en een betrekkelijk de zamenstelling en bevoegdheid van den raad van state, hetwelk in een vorig zittingjaar onafgedaan is gebleven.

De Kamer heeft, op de daartoe gedane voordragt van de commissie der huishoudelijke aangelegenheden, benoemd: 1) tot commies ter griffie, in plaats van *J. Briedé*, aan wien eervol ontslag werd verleend, *P. H. van Alphen jr.*, tot hiertoe 1ste klerk; 2) tot 1sten klerk, *W. van Erkelens*, sedert jaren ter griffie werkzaam.

Bij de behandeling van deze zaak vestigde de heer *Nolthenius* er de aandacht op, dat vooral in de laatste dagen in verscheidene dagbladen is opgenomen wat in de afdeelingen is verhandeld, zelfs vóór de verslagen der afdeelingen in druk waren verschenen. Hij hield het niet voor waarschijnlijk dat die mededeelingen door een lid der Kamer geschieden, weshalve hij moet vooronderstellen dat er gebruik wordt gemaakt van geschreven stukken op de griffie of die op eene andere plaats aanwezig zijn.

De heer *Wintgens* voerde het woord, om de verdenking geheel van de ambtenaren der griffie af te werpen.

De heer *van Bosse* ondersteunde zulks, en voegde er bij, dat ook zelfs reeds mededeelingen zijn gedaan omtrent onderwerpen waarover door die ambtenaren nog geen geschreven stukken konden worden geraadpleegd.

De heer *Nolthenius* hernam dat hij geen blaam heeft willen werpen op de ambtenaren der griffie, doch hij heeft alleen het feit geconstateerd en de aandacht der huishoudelijke commissie daarop gevestigd.

In deze zitting zijn achtereenvolgens met algemeene (40) stemmen aangenomen de navolgende wets-ontwerpen: dat tot vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1858 en tot aanwijzing der middelen om in die uitgaven te voorzien, en dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over 1858.

De commissie voor de verzoekschriften heeft op eenige in hare handen gestelde adressen verslagen uitgebragt, met welker conclusiën de Vergadering zich achtereenvolgens vereenigde.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal hebben zich achtervolgens bezig gehouden met het onderzoek van de wetsontwerpen nopens den aanleg van spoorwegen, de regterlijke organisatie, de belastingen, de geneeskundige staatsregeling enz. Zij hebben laatstelijk onderzocht de ontwerpen wegens de afschaffing der slavernij in West-Indië. Velerlei zijn de overwegingen, die daaromtrent hebben plaats gehad, en zeer uiteenloopend de beschouwingen, die deswege in het midden gebragt zijn. Al de verslagen over de in de afdeelingen onderzochte wetsontwerpen zullen met den meesten spoed worden opgemaakt, zoodat de Regering hare antwoorden over de staatsbegrooting voor 1858, de belastings- en andere onderwerpen geleidelijk in gereedheid zal kunnen brengen. Nu het onderzoek der aanhangige wetsontwerpen in de afdeelingen ten einde spoedt, zal de Kamer gedurende eenige weken uiteengaan, ten einde dan bij hare terugkomst vele ontwerpen in beraadslaging te kunnen nemen.

In de voorloopige verslagen omtrent het in de afdeelingen der Tweede Kamer gehouden onderzoek van het VIde en van het VIIde hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1858 (*Herv. en R. Kath. Eeredienst*), wordt gewezen op het steeds terugkeerende vraagpunt betreffende de noodzakelijkheid van het behoud der beide departementen en naar aanleiding van de deswege gewisselde denkbeelden, met verwijzing naar het ten vorigen jare verkregen antwoord gevraagd: 1) Hoe het staat met de regeling van de zoogenaamde reserves der collatieregten, van het regt van handopening als anderzins, en 2) of de Regering steeds bedacht is op eene regeling der kerkelijke pensioenen. Voorts wordt geklaagd over de nieuwe verhooging van uitgaven, die bij deze hoofdstukken werden opgemerkt en scheen te ontstaan door toenemende klimming der sommen voor tractementen, pensioenen en subsidiën. Door sommige leden werd hieruit de gevolgtrekking gemaakt, dat de ware beteekenis van art. 168 der grondwet uit het oog schijnt verloren te worden. Daarbij toch wordt als *regt* vastgesteld eene blijvende uitkeering van de tractementen, pensioenen en andere inkomsten, die bij de afkondiging der Grondwet door de onderscheidene godsdienstige gezindheden of derzelver leeraars worden genoten; en enkel als *bevoegdheid* het toeleggen van nieuwe of vermeerderen van bestaande *tractementen.*

'S GRAVENHAGE, 21 October.

Bij kon. besluit van den 19den dezer is benoemd tot raadsheer in het prov. geregtshof in Utrecht, jhr. mr. *A. Coenen van 's Gravesloot*, thans regter in de arr.-regtbank te Utrecht.

Bij kon. besluit van den 16den is benoemd tot substitutofficier bij de arr.-regtbank te Maastricht, mr. *B. H. M. Hanlo*, advokaat voor den hoogen raad der Nederlanden.

— De heer *Alstorphius Grevelink* heeft een rapport opgemaakt betreffende zijne onlangs gedane inspectiereis in het buitenland. De slotsom van het door dezen inspecteur der gevangenissen ingesteld onderzoek is deze, dat hij de » onderlinge afzondering der gevangenen" volstrekt noodzakelijk acht. Voornamelijk is de toepassing van dit stelsel noodwendig in het belang der preventieve gevangenen. Voor jeugdige gevangenen en voor hen die den ouderdom van zestig of vijfenzestig jaren hebben bereikt, blijft hij de gemeenschappelijke opsluiting aanbevelen; ook voor dezulken die blijken mogten volstrekt ongeschikt voor het verblijf in eene cel te zijn. Tot aanprijzing van dit stelsel wordt met nadruk gewezen op het eenstemmig gevoelen van al de geraadpleegde beambten. De vrees dat die eenzame opsluiting meerdere gelegenheid tot zelfmoord zou geven, kan met volle gerustheid als ongegrond worden beschouwd. Opmerkelijk ook is het, dat de onderlinge afzondering door zoovele gevangenen, zelfs bij gelijken duur hunner straf, wordt verkozen, en dat het alleen de meest verdorvene en dus ook juist de gevaarlijkste gevangenen zijn, die de gemeenschappelijke zaal verkiezen.

— Het nauwelijks geëindigd regtsgeding in zake der Maleijers zal, daarmede in verband staande, gevolgd worden door een proces voor een collegie van arbiters, betrekkelijk de assurantie van het verbrande schip *Twenthe.* Naar men verneemt, zal voor de reederij (boekhouder *Brack en Co.*) als advokaat optreden mr. *J. Pinner*, en voor de assuradeurs mr. *Aug. Philips.*

Het berigt, als zoude aan de 18 vrijgesproken Maleijers door eene aanzienlijke dame alhier ieder een zilveren horlogie ten geschenke zijn gegeven, wordt voor onjuist verklaard. Wel schijnt hiertoe het plan van de genoemde zijde te hebben bestaan, maar is dat niet ten uitvoer gebragt.

— Ter zake van de menigvuldige branden, die in de laatste weken te Tilburg gewoed hebben, heeft de officier van justitie bij de regtbank te 's Hertogenbosch zich dezer dagen derwaarts begeven en met den gemeenteraad, welke terstond na zijne aankomst eene vergadering hield, over de te nemen maatregelen gehandeld. Ten gevolge van die beraadslaging, is de te Tilburg gestationeerde brigade der marechaussée versterkt; zijn er burger-nachtwachten opgerigt, is het brandreglement op nieuw afgekondigd, en zijn de ingezetenen herinnerd aan hunne verpligtingen ter voorkoming van brand, of bij het ontstaan van brand.

AMSTERDAM, 21 October.

Maandag overleed alhier de heer *W. H. Warnsinck Bz.*, in den ouderdom van 75 jaren. Als geleerde en dichter, maar niet minder om zijn beminnelijk karakter, was hij algemeen geacht en bemind.

ASSEN, 22 October.

Bij de heden plaats gehad hebbende opening der stembriefjes voor de herstemming van een lid voor de prov. staten in dit gewest, is gebleken dat waren ingekomen 329 stembriefjes, waarvan 5 van onwaarde; hiervan zijn uitgebragt op den heer *J. Prins* 231 en den heer *M. A. van Roijen* 93, zoodat de heer *J. Prins* tot lid van de prov. staten is gekozen.

— Naar men van goederhand verneemt, schijnt in de koloniën der maatschappij van weldadigheid nog alles op den ouden voet te blijven, en kan men geene merkbare veranderingen of uitwerkselen van een nieuw bestuur bespeuren. Omtrent de afdoening der oude schulden verneemt men daar niets, evenmin van hetgeen door de onlangs vereenigde vergadering der sub-commissiën besloten is. Ook schijnen de crediteuren tamelijk gerustgesteld, althans wordt tegenwoordig door hen niet veel moeite aangewend, om hunne vorderingen geliquideerd te zien; doch zij troosten zich misschien daarmede, dat de uitbestedingen geregeld haren gang gaan, en alles contant betaald wordt, en met de hoop, dat het nu voortdurend zoo blijven zal. Mede merkt men op, dat in de zoogenaamde vrije koloniën (Frederiksoord en Willemsoord) geene nieuwe huisgezinnen meer worden aangenomen en slechts enkele bestedelingen.

GRONINGEN, 20 October.

Bij kon. besluit van den 16den dezer is benoemd tot notaris in het arrondissement Winschoten, ter standplaats Zuidbroek, mr. E. H. Stheeman, advokaat en plaatsvervangend kantonregter te Zuidbroek.

— Heden morgen stond weder een persoon, arbeider te Kleinemeer, wegens mishandeling voor de regtbank alhier teregt, en is hij dien ten gevolge veroordeeld tot gevangenzetting voor den tijd van vier maanden en in de kosten. Naar wij vernemen, is deze man in 1855 wegens rebellie door de

...k alhier veroordeeld tot gevangenzetting voor den tijd van twee maanden, en in 1856 ter zake van mishandeling voor den tijd van eene maand.

Maandag in den vroegen morgen ontstond er brand in de behuizing van de gebroeders HIKKEMA, te *Meeden*. De schuur met de daarin aanwezige veldvruchten werd eene prooi der vlammen. Het voorhuis is grootendeels behouden gebleven; de levende have is gered. Een en ander was, naar wij vernemen, tegen brandschade verzekerd.

Naar men verneemt, hebben de kapitein H. R. GIEZEN, de eerste stuurman en verdere equipage, bestaande uit acht man, van het in de Guichonbaai gebleven schip *Koning Willem II* den 13den Augustus de terugreis naar het Vaderland aangenomen. Bij de stranding van dien bodem zijn in de golven omgekomen de tweede stuurman P. J. WITTE van Middelstum, de derde stuurman M. JANSEN van Winschoten en verder 13 andere schepelingen, onder welke de matroos E. J. ... van Groningen.

Uit Franeker wordt gemeld, dat in de vorige week door iemand, die geheel onbekend wenscht te blijven, aan den president van het collegie van diakenen der Hervormde gemeente de som van *f* 4000 ter hand gesteld is, tot stijving van een op te rigten fonds ten behoeve van het diaconie-weeshuis dier stede.

De door de curatoren dezer hoogeschool onlangs opgezonden voordragt voor de benoeming van eenen hoogleeraar in de regtsgeleerde wetenschap, is dezer dagen in het *Friesch Weekblad* beschuldigd van *Thorbeckianisme*, en beweerde men daarin, dat de Koning, door den heer OLIVIER tot hoogleeraar te benoemen, medewerken zal tot het ondermijnen van zijnen Troon."

De *Utrechtsche* hoogleeraar G. W. VREEDE komt hiertegen in de *Utr. Ct.* met de hem eigene kracht van woorden op. „Gelooft men, zegt deze, met een zoo hatelijk en toch onbewezen verwijt het Koningschap te dienen, men had dit niet in een naamloos artikel moeten doen. — Wij willen niet ontveinzen, dat ook ons de voordragt van een of ander der aanstaande kweekelingen van de Utrechtsche hoogeschool, tot welke overigens ook de heer HENNY behoort, persoonlijk aangenaam zoude geweest zijn; maar wij verlangen, als men het waagt, dergelijke aantijgingen te uiten en te verbreiden, een eerlijken en openlijken strijd, niet bedekten en roekeloozen achterklap, welks wederlegging wordt versmaad door ieder, die zich zijner onschuld bewust is. — Nu de voordragt is geschied, zal, dunkt ons, de Regering daarin behooren te berusten, of de zelfstandigheid van het collegie van curatoren wordt onherstelbaar gekrenkt, en aan commissarissen des Konings, die daarin zitting hebben, en die zoolang zij het vertrouwen van het Hoofd van den Staat niet hebben verbeurd, ondersteld mogen worden, geene belagers van de monarchij te zullen aanbevelen, eene onuitdelgbare smet aangewreven. — En toch, hoe groot dit kwaad ook ware, zou het in ons oog niet het ergste zijn. Maar blijvend en inkankerend zoude het euvel worden, wanneer in de plaats der vrije en onbelemmerde voordragt van curatoren, naar van het welbehagen van den tijdelijken minister, nu eens anti-revolutionair of reactionair, dan weder liberaal of radicaal, vóór de insending van het dubbeltal wierd ingewonnen, en in plaats der onbevangen waardering van de wetenschappelijke verdiensten, de politische denkwijze van den dag tot maatstaf zoude worden genomen. Dit euvel achten wij pligt te helpen keeren, en, terwijl wij wenschen dat de talenten van den heer OLIVIER niet langer verstoken blijven van de onderscheiding, welke hem tot dusverre onthouden, drukken wij ... het vertrouwen uit, dat de haat tegen den minister THORBECKE nimmer tot de onzinnigheid zal vervoeren, om de bekwame mannen, in de school van den hoogleeraar gevormd, uit te sluiten."

Ten gevolge der aanstaande invoering van de wet op het onderwijs, zijn de gemeente-besturen namens den minister van binnenl. zaken aangeschreven, ten spoedigste aan ged. staten hunner provincie in te zenden: 1) opgave van het getal leerlingen, naar de kunne ingedeeld, op den 15den Jan. en den 15den Julij l.l. aanwezig op: *a.* de openbare scholen, *b.* de bijzondere scholen 1ste kl., *c.* idem 2de kl.; 2) van het onderwijzend personeel op elk dier scholen; 3) van de openbare of bijzondere scholen, die in verschillende tot de gemeente behoorende dorpen of gehuchten bestaan; 4) van de aanwezige kostscholen en het getal kostleerlingen, en 5) van de bewaarscholen en het getal kinderen, daarin opgenomen.

De financiële crisis.

De financiële crisis die tegenwoordig in Europa en Amerika rondwaart en ook hier te lande zich door eene ongekende geldschaarschte doet gevoelen, levert stof tot velerlei dagblad-artikelen. Het volgende, in eene correspondentie uit Berlijn aan de *Amst. Ct.*, moge ook aan onze lezers een overzigt geven van den tegenwoordigen stand van zaken.

Eene zoo algemeene geldcrisis, als wij in dezen oogenblik in de oude en nieuwe wereld waarnemen, is tot dusverre bijna niet beleefd. Toen in het najaar van 1856 op alle Europesche geldmarkten eene groote beklemdheid ontstond, was in Amerika het disconto ongemeen laag; dezen keer komt bij de groote moeijelijkheden waarmede de Europesche beurzen te kampen hebben, nog eene verschrikkelijke financiële ramp in Noord-Amerika, en zij treft natuurlijk het allereerst in niet geringe mate de Londensche geldmarkt.

Daar nergens ter wereld de speculatie zoo in het groot wordt gedreven als in het aan alle buitensporigheden zoo rijke Noord-Amerika, is dan ook de verwoesting — dit is het ware woord — die zulk eene ernstige geldcrisis veroorzaakt, inderdaad schrikbarend. Zeer vele banken hebben hare betalingen gestaakt; zeer veel aanzienlijke huizen zijn gefailleerd; het geld is zoo duur geworden, dat slechts in wanhoop een disconto kan worden toegestaan, waarvoor ook zelfs alleen het meest zekere papier is aan den man te brengen; de fondsen en effecten worden tot spotprijzen verkocht. Denzelfden reusachtigen omvang dien daar de zwijmel heeft, neemt ook dadelijk het wantrouwen aan, en er zijn nog maar zwakke kenteekenen voorhanden dat men van dit mistrouwen zal terugkomen.

Uit Londen worden zeer aanzienlijke geldsommen naar Amerika verzonden; ook naar Indië nemen de zilver-verzendingen toe, daar de wisselkoers te Bombay en Calcutta bij voortduring ongunstiger wordt, en zoo is dan ook reeds in Engeland het disconto tot 8 pCt. opgevoerd, alzoo tot eene hoogte die het sedert Oct. 1847 niet had. De stemming der City is zeer somber; want zelfs het meest gezonde financiële stelsel wordt aan het wankelen gebragt door zulke slagen als uit Noord-Amerika naar Engeland kwamen, terwijl dit land aan den Indischen opstand reeds meer dan genoeg heeft. Gelukkig zijn de jongste tijdingen uit Indië niet ongunstig geweest; in het tegenovergestelde geval zouden wij vermoedelijk in de Londensche handelswereld reeds een mistrouwen hebben zien ontstaan, niet ongelijk aan dat in Noord-Amerika.

Niet veel beter ziet het er op het vasteland uit. De Fransche bank, die in den jongsten tijd den omzet op de meest mogelijke wijze heeft beperkt, heeft thans voor de eerste maal gebruik gemaakt van een haar bij eene nieuwe wet verleende bevoegdheid, en haar disconto tot boven de 6 pCt. verhoogd. De fondsen dalen en de groote financiële instellingen doen haar uiterste best om het toenemen van het mistrouwen tegen te gaan.

Ook in Oostenrijk staken de handelsaangelegenheden en ontstaan aanmerkelijke faillissementen. De crediet-instellingen en de bankiers zijn terughoudend, de kapitalen buitengemeen duur. Daar is men over het algemeen, in strijd met Oostenrijks vroegere politiek, te snel te werk gegaan; men heeft nijverheid en verkeer, spoorwegen en andere werken met eene overijling doorgedreven, die bijna den tijd niet liet de zaken grondig te onderzoeken en de voorhanden middelen in aanmerking te nemen, en zeer natuurlijk is het dus dat voornamelijk de Oostenrijksche nijverheids-ondernemingen, fondsen en nieuwe crediet-instellingen door deze algemeene crisis getroffen worden. Ook de Pruissische geldmarkt verkeert natuurlijk onder den druk van dien hagchelijken staat van zaken.

De geheele wereld lijdt aan een overvloed van ondernemingen en van productie, waarmede niet eens de goudvelden van Australië en Californië gelijken tred kunnen houden, en waarbij nog de naweeën van een ontzettend geldverbruik gedurende de laatste Engelsche crisis, en de nieuwe schokken die aan vaste en als zeker beschouwde betrekkingen (tusschen Europa en Oostelijk Azië) gekomen zijn.

Stoomvaart.

In het jaar 1775 werd te l'Orient in Frankrijk een koopvaardijschip gebouwd *la Superbe*, gedestineerd naar Canton, groot 1400 tonnen, *zijnde het grootste schip dat ooit in Europa gemaakt was.* Voorzeker heeft men toen weinig gedacht, dat 80 jaren later een schip zou worden gebouwd, dat 16 maal grooter was, *the Great Eastern*, bestemd voor de vaart tusschen Groot-Brittanje, Indië en Australië, welk schip thans, dank zij den arbeid van 500 werklieden gedurende 17 maanden, nagenoeg voltooid is, volgens de plannen van den ingenieur BRUNEL.

Inderdaad heeft de scheepvaart in de laatste halve eeuw reuzenschreden gedaan op den weg van vooruitgang, daarbij hoofdzakelijk geholpen door den stoom, die niet alleen den omvang der schepen op eene verbazende wijze heeft doen toenemen, maar ook aan de overtogten eene vroeger ongeloofelijke snelheid heeft gegeven.

Bijna ieder land heeft tegenwoordig zijne geregelde stoombootdiensten. Groot-Brittanje bezit eene belangrijke trans-atlantische stoombootmaatschappij; de Vereenigde Staten hebben er eene tegenover gesteld, Hamburg en Bremen heeft geregelde diensten, België stelt loffelijke pogingen in het werk om ze op te rigten, Sardinië bezit er eene tusschen Brazilië en Genua; Frankrijk eindelijk heeft na vele weifelingen tot eene stoombootvaart op Amerika besloten.

De trans-atlantische stoombootvaart, waarvan de uitkomsten zoo vruchtbaar zijn, is nog van zeer jongen datum. De eerste compagnie is opgerigt door den heer CUNARD, reeder te Halifax in Canada, die zijn naam heeft beroemd gemaakt door de organisatie van eene uitmuntende dienst, die hij steeds op de hoogte heeft weten te houden van de vorderingen der industrie en die altijd heeft voldaan aan de eischen van den handel; de overtogten worden iedere week tusschen Engeland en Noord-Amerika volbragt.

De Vereenigde Staten zijn al spoedig in wedstrijd getreden met de Engelsche compagnie CUNARD. Toen het congres een voldoend subsidie aan de Amerikaansche compagnie COLLINS toegezegd had, begon deze hare diensten met uitmuntende stoomschepen, die zelfs de Engelsche overtroffen. De mededinging baart vooruitgang en de geschiedenis der stoomvaart levert er het bewijs van; van verbetering tot verbetering voortgaande, zijn de beide compagniën er toe gekomen, zeer geregelde diensten te organiseren, die uitkomsten leveren, welke moeijelijk te overtreffen zullen zijn. Wij halen het volgende voorbeeld aan:

De *Arabia*, een der schoonste schepen van de onderneming CUNARD, is 86,90 ellen lang, 12,35 breed en heeft 2300 tonnen inhoud. De sterkte der machine is 960 paardenkrachten; de gemiddelde snelheid 11,37 knoopen (2100 ellen) in het uur.

Na de *Arabia*, heeft de compagnie CUNARD een grooter schip laten bouwen, de *Persia*, van 3500 tonnen, waarmede zij 13 knoopen of 2400 ellen in het uur, als gemiddelde snelheid, doorloopen heeft.

De Amerikanen niet achter willende blijven, hebben de *van der Bilt* gebouwd; dat schip heeft 103,36 ellen lengte en ten minste 3700 tonnen inhoud en bezit eene machine van omstreeks 1500 paardenkrachten. In alle opzigten heeft dat voortreffelijk stoomschip uitmuntend voldaan; maar is toch als gemiddelde snelheid de 13 knoopen niet te boven gegaan.

Met deze schepen wordt de overtogt van Engeland naar Noord-Amerika tegenwoordig in negen of tien dagen volbragt.

Maar deze schepen, hoe groot en magtig zij ook zijn mogen, zullen eerlang in de schaduw gesteld worden door den zeecolossus, *de Great Eastern*, die van de werf te Millwall zal afloopen.

Dit stoomschip, op kosten eener partikuliere maatschappij gebouwd, moet naar het plan der ontwerpers in snelheid van vaart de beste stoomschepen overtreffen, en zal zooveel steenkolen te gelijk kunnen innemen, dat het langdurige reizen kan doen zonder zijnen voorraad brandstof uit te putten, terwijl het nog genoegzame ruimte overhoudt om voor het vervoeren van meer dan 10,000 passagiers en vele goederen gebezigd te worden. Dit monstervaartuig zal bij schroef-, stoom- en zeilvermogen de reis naar Australië, waartoe nu 80 dagen vereischt worden, in 36 kunnen volbrengen.

Het is voorzien van eene schroef en van raderen, welke, wanneer zij alle te gelijk met volle magt werken, eene kracht van niet minder dan 11,500 paarden zullen uitoefenen, waarvoor omstreeks 250 tonnen steenkolen dagelijks zullen noodig zijn. Buitendien heeft het vaartuig zes masten. De bemanning bestaat uit 400 personen. Het bezit eene eigene gasfabrijk, een' electrischen telegraaf, enz.

(In de *Kamp. Ct.* wordt eene vergelijking gemaakt tusschen de grootte van de *Great Eastern* en die van de arke *Noach's*. Deze laatste zou volgens de berekeningen van sir *I. Newton* 18,231 en volgens die van bisschop *Wilkes* 21,761 tonneninhoud hebben, terwijl de *Great Eastern* er 22,500 heeft. De evenredigheid is anders vrij gelijk in lengte, breedte en diepte.)

Het is merkwaardig, twintig jaren terug te gaan en de vorderingen gade te slaan, die gedurende dat tijdvak in de scheepvaart gemaakt zijn; het is een nieuw bewijs voor den ondernemingsgeest, waardoor onze eeuw zoo zeer gekenmerkt is.

De volgende zijn de voornaamste schepen en hunne afmetingen, die sedert 1848 te water zijn gelaten:

	Gebouwd in		Grootte in Eng. voeten.			Tonnen-inhoud.
Great-Western . .	1838	lang	236	breed	35½	1340
Great-Britain . .	1844	»	322	»	51	3443
Himalaja . . .	1853	»	370	»	43½	3550
Persia	1856	»	390	»	45	3500
Great-Eastern . .	1857	»	608	»	83	22500

KUNSTNIEUWS.

Blijkens advertentie, zullen aanstaanden Maandag-avond een tweetal artistes, de sopraan-zangeres mevr. L. GOMEZ—v. WOLOWSKY en de pianist ALEX. v. WOLOWSKY, een groot concert in de zaal der societeit *de Harmonie* alhier geven. Beiden hebben geheel Europa door zich steeds met den meesten bijval doen hooren en zich een hoogen rang onder de tegenwoordige virtuosen verworven. Zoowel buiten- als binnenlandsche dagbladen roemen om het zeerst beider talenten, en wij weten niets beter te doen tot aanprijzing van het concert, dan hier te laten volgen wat het groote orgaan van het Londensche publiek, de *Times*, en een der Amsterd dagbladen omtrent hen mededeelen. »Mejufvr. GOMEZ — zegt de *Times* — bezit eene voortreffelijke, krachtige en welluidende stem, gepaard aan eene uitmuntende school, zoodat haar zang de luidste bijvalsbetuigingen verwierf. Na de voordragt van variatiën van DE BÊRIOT en van eene Spaansche boléro scheen het alsof de toejuichingen geen einde zouden nemen, zoodat de gevierde kunstenares deze beide stukken onder niet minderen bijval herhaalde." De *Times* vergelijkt zelfs haar talent met dat van JENNY LIND, en zegt o.a. van den heer v. WOLOWSKY: »De uitstekende pianist ALEX. v. WOLOWSKY heeft door zijn spel zijne toehoorders in verrukking gebragt. Hij is een hoogstverdienstelijk kunstenaar."

Het Amst. dagblad laat zich aldus uit: »Mevr. v. WOLOWSKY is eene uitmuntende zangeres, die, bij eene krachtige, helder klinkende, glaszuivere sopraan-stem, niet alleen alle denkbare ressources, maar ook eene uitstekende methode bezit, waardoor zij volkomen meesteres van hare stem is. — Omtrent het klokachtige pianospel van den heer v. WOLOWSKY meenen wij in één woord alles gezegd te hebben, wanneer wij verklaren, dat hij ons in ieder opzigt aan den te vroeg ontslapenen, onvergetelijken DÖHLER herinnerde. Wij schromen dus niet, hem onder de eerste pianovirtuozen van Europa te stellen."

LETTERNIEUWS.

Albrecht Holm; een tafereel uit den Hervormingstijd, door FRIEDRICH VON UECHTRITZ. Naar het Hoogduitsch door dr. E. J. DIEST LORGION. — Te *Groningen*, bij A. L. SCHOLTENS.

Men verzoekt ons uit het *Leeskabinet* van *Sept.* de volgende beoordeeling van dit werk over te nemen:

»Het is eene aangename taak een boekwerk met hooge ingenomenheid te mogen aankondigen, en het onverdeeld te durven aanprijzen. Wij bevinden ons in het geval, dit ten aanzien van *Albrecht Holm* te kunnen doen.

»Ons bestek laat niet toe uit te weiden over de karakterschildering, die anders stof in overvloed zou opleveren, om op veel schoons te wijzen, en die wij schier zonder uitzondering onberispelijk durven noemen. ALBRECHT HOLM zelf, een jeugdig Protestantsch krijgsman, — zijne beminde AGNES BREITINGER, de dochter van Roomschgezinde ouders, en als zoodanig zelve ook tot de Roomsche kerk behoorende, maar later door zijn onderrigt tot andere gevoelens gebragt, — de hoogbegaafde LUCRETIA, die een Catholicismus belijdt, zoo zuiver als dat met mogelijkheid denkbaar is, en daardoor zelfs ALBRECHT meermalen in zijne overtuiging aan het wankelen brengt — deze drie zijn als hoofdpersonen aan te merken, en hun lijden en strijden gaat ons wel het meest ter harte. Maar behalve met hen, maken wij met nog vele personen kennis, die de meest verschillende rigtingen vertegenwoordigen, dat wij niet zouden weten waar aan te vangen en waar te eindigen, wanneer wij van ieder ook maar een enkel woord in het midden wilden brengen. Alleen zij dan nog maar gezegd, dat wij beurtelings in Duitschland en Italië worden rondgevoerd; dat wij aan de hand des schrijvers ook Rome en het Vatikaan binnentreden, en daar Paus PAULUS III leeren kennen, en onder anderen den beruchten LOYOLA aantreffen, en dezen de toestemming zien afsmeeken en verkrijgen tot de stichting zijner verderfelijke orde. Voor het overige moeten wij ons met eene algemeene aanbeveling vergenoegen, maar geven die dan ook onvoorwaardelijk, in de overtuiging, dat ieder lezer ons gunstig gevoelen over deze uitmuntende pennevrucht zal deelen. Men behoeft slechts een paar bladzijden te lezen om zich onwederstaanbaar aangetrokken te gevoelen, en met steeds klimmende belangstelling volgt men den loop der gebeurtenissen, die in hooge mate de aandacht boeijen, en niet missen kunnen onze deelneming gaande te maken en levendig te houden. De uitgever kan op een ruim debiet rekenen. Zulke boeken kan het aan een goed onthaal niet ontbreken."

KERKNIEUWS.

Ds. H. C. G. SCHIJVLIET, pred. te Bennekom, heeft voor het beroep naar de Herv. gemeente te Oud-Alblas bedankt.

MIDDELSTUM, 11 Oct. Heden werd door den weleerw. heer H. FOLMER, predikant bij de Hervormde gemeente van Middelstum en Toornwert, in eene gehouden kerkeraads-vergadering aan den kerkeraad medegedeeld, dat de door z.w.eerw. aangekochte Unique Collatie van Middelstum en Toornwert door hem wordt geschonken aan de Hervormde gemeente alhier, waarvan de vereischte overdragt zoo spoedig mogelijk zal worden gedaan; welke mededeeling door den kerkeraad met erkentelijkheid is ontvangen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 22 *October*.

NEDERLAND Werk. Schuld................	à 2½	pCt.	62¾.
Dito Dito	» 3	»	74$\frac{13}{16}$.
Dito Dito	» 4	»	95$\frac{13}{16}$.
OOSTENRIJK Metalliek................	» 5	»	71$\frac{5}{16}$.
Dito 1851 en 1852................	» 2½	»	37$\frac{3}{16}$.
Dito Nieuwe Litt. B................	» 5	»	83$\frac{7}{16}$.
Dito Nation. Metall................	» 5	»	73$\frac{5}{16}$.
SPANJE Onbep. St....................	» 1¼	»	25$\frac{1}{16}$.
Dito Binnenl....................	» 3	»	36⅝.
PORTUGAL..........................	» 3	»	43⅛.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816..........	» 5	»	103.
Dito Dito 1828 en 1829................	» 5	»	102¼.
Dito bij *Hope*................	» 4	»	84⅝.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	84¼.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	96¾.
Dito. .... 6de serie	» 5	»	98⅜.

LONDEN, 22 *October*. Consols 88¾.

PARIJS, 22 *October*. Fransche 3 pCt. 66.70.

WEENEN, 22 *October*. Metalliek 5 pCt. 80¼. Nat. Leening 81⅝. Wissel op Londen *f* 10.13. Zilver *f* —

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 18 Oct., *Huisman* Itjea en *Bakker* Reina, Bremen; *Boer* Magrietha Petronella, Altenbruck; *Greven* de Goede Hoop, Altendorff; *de Jonge* Helena en *Brongers* Sophia, Dantzig; *Beck* Magrietha Catharina, Frijburg; *Feddes* Metta Gesina, *de Groot* Wierdina Tekelina, *Pronk* Gesina, *Rozeboom* de Eendragt en *Drent* Vr. Antje, Bremen; — 19 *Blouw* Gesina, Rostock; — 20 *Scholtens* Loreley, Petersb.; *v. Dijk* Eva Henderika, Bremen; *Tonkens* Onderneming, Grossenzijl; *Buss* Annette, Norden; *Forma Jr.* Jantje, Leer.

TEXEL 19 Oct., *Grivel* Sumatra en *Kuyper* Admiraal Jan Evertsen, Batavia; *Homan* Groot Zeewijk, Suriname; *Kempema* Sippe Visser en *van Sluis* Tjakiena, Londen.

VLIE 17 Oct., *Struik* Fenna Gerarda, Petersb.; *Duin* Jantina Frouwina, Dantzig; *Fenenga* Agatha en *Visser* Vriendschap, Frederikstad; *de Jong* Margaretha Hendrika, Osterrisoer.

HELVOET 19 Oct., *v. d. Harst* Guinea, St. George d'Elmina; *v d. Velden* Levant en *Kruithof* Alberdina Peterina, Petersburg; *de Zeeuw Bagges* Thetis, Tromsöe.

MAASSLUIS 19 Oct., *Kruithof* Courier, Londen.

BOMBAY 17 Sept., *van Rhijn van Alkemade* Cornelis Gips, Cardiff.

CURAÇAO 12 Sept., *Weitinga* de Amstel, v. Amst.; is n. Savanilla vertrokken, — 17 *Hofker* Pegasus, Amst.

PORTORICO 18 Sept., *Schreuder* Sirius, Amst.

SANTA CRUZ DE TENERIFFE 5 Oct., *Molenaar* Neptun, v. Amst. n. Curaçao.

ALGIERS 8/13 Oct., *Hoveling* Redite, Stockholm.

MADERA 27 Sept., kapit. *van Maldechem* Nederl. oorl.-fregat de Ruiter, v. de Middell. zee; zou n. Teneriffe vertrekken.

TRIEST 15 Oct., *de Vrede* Irene, Antwerpen.

LONDEN 17 Oct., *Fokkema* de Hoop, Workum.

Bij DEAL 16 Oct., *Overeem* Noord-Holland, v. Amst. n. Sur.

DEAL 17 Oct., *de Wijn* California, v. Sydney n. Londen.

HAMBURG 17 Oct., *Scheepsma* Catharina, Londen; — 18 *Oosterhuis* Jonge Barend, Zaandam; *Smid* Catharina Frederika, Rugenwalde; — 19 *Meijer* Albertus, Bremerh.

GOTHENBURG 14 Oct., *Bontekoe* Vr. Geertruida, Bremen.

KOPPENHAGE 16 Oct., *Schuring* Hillechina, Londen.

ARENDAHL vóór 7 Oct., *de Groot* Zeldenrust, v. Petersb. n. Amst.; heeft de reis voortgezet.

PILLAU 17 Oct., *Karsies* Hillechina Wilkens, Ferriport.

BOLDERAA 11 Oct., *Kleijn* Jonge Rieke, Amst.; *Behrens* Anna Rebecca, Delfzijl.

TONNINGEN 16 Oct., *Kroon* Sophia, v. Hamburg n. Windau.

Vertrokken.

AMSTERDAM 17 Oct., *Biesthorst* Zeevaart, Batavia; *Smedes* Petronella Alberdina, Harburg; *Mulder* Magrieta, Emden; — 19 *Hogenstraten* Comm. des Konings v. d. Heim, Soerabaya; *Vierow* Theodora Josina, Suriname; *Bakker* Maria, Triest; *Zeeman* Amerika, Swansea; *Klein* Klasina, Bremen; *Korter* Jeltina en *Hazewinkel* Radboud, avont.

TEXEL 18 Oct., *Olivier* Economist, Singapore; *Sanders* Claudius Civilis, Colombo; *Zeven* Elisabeth, Curaçao; *Koster* Adm. de Ruiter, Cardiff en de K. de G. Hoop; — 20 *de Jonge* Frouwina Elisab., Genua.

VLIE 19 Oct., *Scholtens* Hillegiena Scholtens, Riga; *van der Meulen* Drie Gezusters, Dantzig; *de Vries* Hillechiena Annegiena, Stettin; *de Vries* Zwaantina Margrietha, Koppenhage.

MAASSLUIS 19 Oct., *Pekelder* Heidewika Regina, Newc.

SURINAME 21 Sept., *van Campen* Louisa Wilhelmina, v. Rangoon n. Amst.; na volbragte reparatie.

CURAÇAO 22 Sept., *Buikes* Santa Rosa, Amst.

FALMOUTH 18 Oct., *Berkelbach van den Sprenckel* Dionysia Cath., v. Rangoon n. Antwerpen.

HAMBURG 18 Oct., *Wijgers* Johannes Hermanus, Paramaribo; — 10 *de Jonge* Diewerdina, Stettin; *de Boer* Jantina, Koningsb.; *Loots* Emkiena, Texel.

CUXHAVEN 17 Oct., *Rijnberg* Nachina Lammegiena, Guernsey.

KIEL 17 Oct., *Broekema* Ida Hillechina, Holtenau.

GOTHENBURG 10 Oct., *de Jong* Staatsraad Baud, de Noordzee; *Brouwer* Pietronella, Holland.

MEMEL 14 Oct., *Roersema* Catharina Wilhelmina, Harl.

BOLDERAA 10 Oct., *Remmersen* Vr. Martha en *Kiers Kok* de Hoop, Elseneur.

TONNINGEN 15 Oct., *Brouwer* Gesina, Bremen; *v. d. Werf* Vr. Alida, Jemgum; *Schuur* Jacoba Gezina, Bremen; — 17 *Pekelder* Vr. Grietje, Rott.; *Kooi* Goede Verwachting, Stavoren.

AMSTERDAM, 19 Oct. Volgens brief van kapit. *Wijnmalen*, voerende het schip Clio, van Glasgow naar Singapore, d.d. Plymouth 15 Oct., was men bezig de lading te lossen ten einde de schade verder te onderzoeken; schip en tuig hadden veel geleden en de lading was door zeewater zwaar beschadigd.

THISTED, 13 Oct. Het schip Twee Broeders, kapit. *Sterrenborg*, van Schotland naar Hamburg, bij Agger gestrand, is geheel wrak; van de lading zijn 500 tonnen haring geborgen en hoopt men ook het overige gedeelte, benevens den inventaris, te bergen. Het volk, alsmede des kapiteins vrouw, is gered.

Gepraaid den 19 Julij, op 10° 41′ N.Br., 24° 27′ W.L., *Blaakhert* Zeelandia, v. Bristol n. Bat. — Den 21 Julij, op 1° 43′ Z.Br., 25° 23′ W.L., *Coening Meijer* Jan Schouten, v. Cardiff n. Hong Kong. — Den 19 Sept., op 28° 20′ N.Br., 41° 13′ W.L., *Pik* Jenneke Hendrika, v. Rio Janeiro n. Corfu. — Den 13 Oct., op 50° 18′ N.Br., 1° 2′ W.L., *Schaap* Zaanstroom, v. Amst. n. Bat.

De Sond gepasseerd.

16 Oct. *Huisman*, Hendrika, v. Reval n. Londen, m. haver.
Naatje, Elisabeth, v. Petersb. n. Rott., m. rogge.
17 —— *Teensma*, Reintje, v. Petersb. n. Amst., m. haver.
Doornbosch, Jetskalina Wija, v. Dundee n. Koppenh., m. steenk.

De wind den 16 Oct. N.W., N.N.W., N.W.; den 17den O.Z.O., Z.O., Z.Z.O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

TEXEL 20 Oct., *Bart* Prins Maurits, Bat.; — 21 *Haaijer* Goede Hoop, Frederikstad; *v. Reen* Vereeniging, Dantz.; *Tjebbes* Marianne en *Bylers* Cuba, Suriname.

VLIE 17 Oct., *Speelman* Geertruida Speelman, Petersb.; *Visser* Marie en Pauline, Frederikstad; *Kramer* Pietertje, Schulperzijl; — 18 *de Boer* Fenna, Dantz.; *Drewes* 2 Gezusters, Heiligenhafen; *de Jong* Maria, Christiania; *Brouwer* Elisabeth, Osterrisöer; *de Groot* Geertruida, Drobach.

HELVOET 20 Oct., *Potjer* Geertr. Jacoba, Petersb.

VLISSINGEN 19 Oct., *Koning* de Haven, Koningsb.

LONDEN 19 Oct., *de Wijn* California, Sydney; *Mink* Maria Wilhelmina, Stettin; *Visser* Zaanstroom, Amst.; *de Vries* Clara Cath., Carolinerzijl.

Bij FALMOUTH 17 Oct., *Meulendijk* Maria Augusta, v. Portorico n. Bremen.

Bij PENZANCE 15 Oct., *Ruhl* Rabenhaupt, v. Java n. Amst.

Bij LANDSEND 15 Oct., *Braunstahl* Hermanus Isaak, v. Suriname n. Amst.

LIVERPOOL 18 Oct., *Barends* Harmonie, Amst.

NORTH SHIELDS 17 Oct., *Lever* Jantina Ikina, Dordrecht.

GRANGEMOUTH 16 Oct., *Blok* 4 Gezusters, Koningsb.
HULL 17 Oct., *Waterborg* Hendrika, Kroonstad.
DUNDEE 16 Oct., *Bartels* Diana, Arch.
DUNGARVAN 15 Oct., *Nijman* Marg. Hermanna, Ibraïla.
ABERDEEN 16 Oct., *Sap* Emma Maria, Koningsb.
HARTLEPOOL 16 Oct., *v. Dierendonk* Sancta Maria, Delfsh.
BOSTON [illegible] Sept., *Hansen* Zeemanshoop, Livorno.
HAVANA 28 Sept., *Mannekes* Ceres, Rott.
SAN FRANCISCO 31 Aug., *v. Bokhoven* Eva Johanna, Hongkong.
MELBOURNE 28 Julij, *Bauditz* Maria Elisab. Margar., Liverp.
KOPPENHAGE 16 Oct., *Doornbos* Jetskelina Wija, Dundee; *Drent* Tjapko Schuringa, Petersb., heeft order voor de Maas bekomen.
DANTZIG 17 Oct., *Pott* de Spruit, Newc.; *Brouwer* Anje en *Nieboer* Martha, Zwolle; *Brambergen* Twee Gebroeders, Koppenh.
KROONSTAD 8 Oct., *Timmer* Catharina, Haore; *Kemper* Nijverheid, Rotterdam; — 11 *Roelfsema* Hiram, Zwolle.

Vertrokken.

TEXEL 20 Oct., *Meedendorp* Johanna, avont.
HELVOET 20 Oct., *Flens* Johanna en Geertruida, Londen.
MAASSLUIS 20 Oct., *v. d. Weijden* Fortuna, avont.
SWANSEA 16 Oct., *Hazewinkel* Zeeland, K. de G. Hoop.
PLYMOUTH 17 Oct., *de Haan* Adelaide, v. Galatz fi. Amst.
SMIRNA 9 Oct., *Welger* Christina Alida, Hamburg.
PILLAU 18 Oct., *Visser* Johanna Petronella en *Oltmans* Barbara Jonker, Londen.
DANTZIG 18 Oct., *Teensma* Adolph Eduard, Harl.; *Oldenburger* Geppina, Amsterdam.
KROONSTAD 8 Oct., *Wever* Henriëtte, St. Valery; *Sap* Joanna Jacoba, *de Jonge* Jezelina ev *Poelman* Anna, Londen; *de Boer* Gesina, *Nieveen* Jacoba Cathar., *v. d. Leij* Alb. v. Panhuis, *Teensma* Cornelia, *Ketelaar* Phoebus, *Konter* Willem Cornelis, *Sap* Gesina Reina en *v. d. Wal* Geerdina, Amst.; *Hemmes* Marius, de Maas; *Enninga* Vliedorp, Harl.; *Visker* Johannes Herm., Zwolle; *Breeland* Lummina Arent., Hamburg, *Zomerdijk* Grijpskerk en *Bakker* Geertr. Femina, Koppenh.; 9 *de Jonge* Hendrika, Duinkerken; *Schrik* Egbertus, *Betje* Gesina Hendrika, *Thaden* Anke Berg en *Lever* Professor Keizer, Amst.; *Stenger* Gesina Margrietha, *Kroon* Vr. Wicherdina en *Boer* Eendragt, Kiel; *Vos* Cath. Knelsina, Koppenh.; — 10 *Kuiper* Engelina Petron., Amst.
ZOUTKAMP, 22 Oct. Zeilklaar den 21sten, *Pluktje* Harmanna Henderika, Hull.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

ROTTERDAM, 20 *Oct.* Tarwe: 166 ℔ Hoogl. Kleefsche *f* 335 (?); 162 ℔ dito *f* 360; 160 ℔ dito *f* 355.

AMSTERDAM, 21 *Oct.* Tarwe flaauw met weinig handel: 132 ℔ n. Bovenl. *f* 305; 156 ℔ j. dito *f* 325; 127 ℔ jar. Rost. *f* 295; 123 ℔ j. Gron. *f* 232; 122 ℔ j. Vries. *f* 240. — Gedroogde Rogge tot iets hoogere prijzen zeer begeerd, ongedr. zonder verandering: 120 ℔ Galatz *f* 161 bij partij; 122 ℔ Belg. *f* 205; 121 ℔ j. Holst. *f* 183; 118 ℔ Petersb. *f* 168; 117 ℔ dito *f* 165, *f* 166, *f* 167; 116 ℔ dito *f* 164, *f* 165.

Koolzaad op het najaar lager afgegeven, op het voorjaar onveranderd: op 9 vat in Oct. 71½ p. vl.; Nov. 72½ p. vl.; April 78 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering merkelijk lager in den beginne afgegeven, werd later tot veel verhoogde prijzen vergeefs gezocht: op 6/w. *f* 43,50; vlieg. *f* 42,25; Nov. *f* 41,75 a *f* 43; Dec. *f* 42 a *f* 43,25; Mei *f* 42,75 a *f* 44,50. — Lijnolie dadelijk in een doen, op levering vast: op 6/w. *f* 43,75; vlieg. *f* 42,50; Nov. *f* 42 a *f* 42,75; Dec. *f* 41; Maart en April *f* 39,75 a *f* 40; Mei *f* 40. — Hennepolie op 6/w. *f* 47,25; vlieg. *f* 46. — Raapkoeken *f* 88 a *f* 92. — Lijnkoeken *f* 12 a *f* 14.

LONDEN, 19 *October*. Ofschoon ter graanmarkt van heden inl. Tarwe 2 sh. lager dan l.l. Maandag werd aangeboden, bleef evenwel een gedeelte onverkocht. Ook nieuwe vreemde was tot gelijke vermindering verkrijgbaar en oude was zeer moeijelijk te plaatsen. — Puike Gerst onveranderd, doch andere soorten bijkans onverkoopbaar. — Haver lusteloos en nieuw graan ruim 6 p. lager. — Boonen en Erwten bedingen de vorige koersen.

Van den 21*sten*. Granen onveranderd, zonder handel.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

ZUIDLAREN, 20 *Oct.* De aanvoer van horenvee was niet groot, doch de handel daarentegen vlug, zoodat er niet veel onverkocht is gebleven; vroegmelkte koeijen van *f* 120 a *f* 170, vaalmelkten van *f* 50 a *f* 100, vetten van 24 a 26 cts. de 5 ons. De handel in paarden bestond voornamelijk in jonge paarden; twenters *f* 170 a *f* 250, enters *f* 120 a *f* 160, veulens *f* 50 a *f* 90.

LONDEN, 19 *October*. De aanvoeren van horenvee en schapen van het vasteland gedurende de afgeloopene week bestond uit: 1483 ossen, 528 kalveren, 6538 schapen en 343 varkens. De aanvoer ter markt van heden was ruim, vooral van runderen en schapen. Er bestond weinig kooplust; de handel was slap en de prijzen daalden 2 d.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 21 *October*.

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 62½; Dito Dito 3 pCt. 74⅞; Dito Dito 4 pCt. 95¾. — BELGIË, bij *Rothschild*, 2½ pCt. 50½. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. $25\frac{1}{16}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $36\frac{11}{16}$; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 41½. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $43\frac{11}{16}$; Dito 1856, 3 pCt. 43⅜. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 103⅜; Dito te Londen 4½ pCt. 94; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 98. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $71\frac{9}{16}$; Dito Dito 2½ pCt. 37¼; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 83⅝; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 73½. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. $18\frac{1}{16}$.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Bevallen van een *ZOON* J. STEENHUISEN—VAN SLOOTEN.
VEENDAM, 18 October 1857.

*** Bevallen van een *ZOON* de H.W. Geb. Vrouwe E. S. ALBERDA VAN EKENSTEIN—Baronesse RENGERS.
GRONINGEN, 21 October 1857.

*** ASSEN, 21 October 1857. Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER* Vrouwe M. C. J. H. OOSTING — NAUTA.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 33 jaren, mijn geliefde eenigste Zoon JOHANNUS HINDERIKUS WARREN.
GRONINGEN, 22 October 1857.
Wedw. H. A. WARREN, geb. TIMANS.

Bij mijn Exploit van den 22sten Octo-ber 1857, is **JOHANNES** [illegible] **RENKAMP**, Schippersgezel, [illegible] geven te *Groningen* te wonen, wiens woon- of verblijfplaats thans onbekend is, [illegible] maand, om binnen of met **twee maanden** [illegible] ONTVANGER der REGISTRATIE voor de Geregtelijke Acten te *Groningen* te voldoen de BOETE en KOSTEN hem opgelegd bij Vonnis van het Kantongeregt te *Ratum* [illegible] van den 22sten Augustus 1857, met aanzegging, dat, [illegible] gebreke van dien, de opgelegde straf zal worden vervangen door eene **gevangenisstraf** van *zeven dagen*.

D. G. FRITS,
Deurw.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

October 1857.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
11	758,61	760,12	762,45	11,1	15,1	10,8	max.	0,79	max.	Z.t.W.	W.t.N.	Z.W.t.Z.	bewolkt.	bewolkt.	helder.
12	765,43	766,42	767,80	11,8	14,7	13,5		0,98	„	„	Z.t.W.	Z.t.W.	betrokken.	betrokken.	betrokken.
13	769,26	769,03	769,32	12,7	16,3	14,3	„	0,84	0,99	„	„	O.t.Z.	„	„	„
14	768,69	766,38	765,46	8,4	14,2	10,8	0,96	0,83	0,96	O.N.O.	O.t.N.	N.O.	helder.	helder.	helder.
15	763,85	763,10	763,68	9,8	11,8	10,9	max.	0,96	0,99	O.	O.t.Z.	O.t.Z.	betrokken.	betrokken.	betrokken.
16	763,76	763,30	763,63	10,4	13,1	12,3	„	0,98	0,98	O.Z.O.	O.Z.O.	O.Z.O.	„	„	„
17	763,55	762,70	762,19	11,3	13,7	9,7	0,99	0,82	0,95	O.	O.	O.	„	bewolkt.	helder.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.